

សិក្ខាសាលាបណ្តុះបណ្តាលបណ្តាញផ្លូវហោះហើរសត្វស្លាបថ្នាក់តំបន់ស្តីពី

REGIONAL FLYWAY INITIATIVE TRAINING SERIES

ការវាយតម្លៃសេវាកម្មអេកូឡូស៊ីតំបន់ដីសើមនៅកម្ពុជា Wetland Ecosystem Services Cambodia

ថ្ងៃចុះ ១៣រោច ដល់ ១៤រោច ខែស្រាពណ៍ ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស. ២៥៦៧
រៀនពីថ្ងៃទី ១៣ ដល់ ១៤ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ២០២៣
13-14 September 2023

សេចក្តីផ្តើមអំពីសេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី៖ និយមន័យ និងទស្សនាទាន

ចណ្ឌិត ខេលវីន រេ, HEA Fellow

សាស្ត្រាចារ្យរងផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រអភិរក្ស

សកលវិទ្យាល័យ Southampton

K.Peh@soton.ac.uk

ការបដិសេធ៖ ទស្សនៈដែលបង្ហាញនៅលើឯកសារនេះគឺជាការបដិសេធនៃគំនិតរបស់អ្នកនិពន្ធ ហើយមិនចាំបាច់ឆ្លុះបញ្ចាំងពីទស្សនៈ និងគោលនយោបាយរបស់អង្គការអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី (ADB) ឬក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ឬអង្គការណាមួយនៃស្ថាប័ននេះទេ។ ADB មិនទទួលខុសត្រូវចំពោះផលប៉ះពាល់ណាមួយនៃការប្រើប្រាស់ របស់អ្នកអានឡើយ។ តាមរយៈការកំណត់ ឬយោងទៅលើទំព័រ ឬតំបន់កូអរដោនេសាស្ត្រជាក់លាក់ណាមួយ ឬដោយប្រើពាក្យ "ប្រទេស" នៅក្នុងឯកសារនេះ ADB មិនមានមតិយល់ឃើញណាមួយទាក់ទងនឹងស្ថានភាពផ្លូវច្បាប់ ឬស្ថានភាពផ្សេងទៀតនៃទំព័រ ឬតំបន់ណាមួយឡើយ។

និយមន័យនៃសេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី

លក្ខខណ្ឌ និងដំណើរការដល់ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីធម្មជាតិ និងប្រភេទសត្វដែលបង្កើតប្រព័ន្ធនេះឡើង ធ្វើការទ្រទ្រង់ និងបំពេញតម្រូវការរបស់ជីវិតមនុស្ស (Daily ឆ្នាំ1997)

អត្ថប្រយោជន៍ដែលមនុស្សទទួលបានពីប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី (ការវាយតម្លៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីសហស្សវត្សរ៍ ឆ្នាំ2006)

សេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីគឺជាទិដ្ឋភាពនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីដែលបង្កើតសុខុមាលភាពរបស់មនុស្ស ដោយសកម្ម ឬអសកម្ម (Fisher et al. ឆ្នាំ2009)

អត្ថប្រយោជន៍ដែលផ្តល់ដោយប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីដែលរួមចំណែកដល់ការធ្វើឱ្យជីវិតមនុស្សអាចរស់នៅបាន និងមានតម្លៃ (ការវាយតម្លៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីថ្នាក់ជាតិរបស់ចក្រភពអង់គ្លេស ឆ្នាំ2011)

អត្ថប្រយោជន៍ដែលទទួលបានពីប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីសម្រាប់សុខុមាលភាពរបស់មនុស្ស (TESSA ឆ្នាំ2011)

អត្ថប្រយោជន៍ដែលមនុស្សទទួលបានពីធម្មជាតិ (ការអភិរក្សធម្មជាតិ ឆ្នាំ2015)

វិធីសាស្ត្រនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី

តើអ្វីជាប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី?

ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី គឺជាប្រព័ន្ធទូលំទូលាយមួយនៃរុក្ខជាតិ សត្វ និងបណ្តុំអតិសុខុមប្រាណ និងបរិស្ថានដែលគ្មានជីវិត រួមទាំងមនុស្សផងដែរ ដែលធ្វើអន្តរកម្មជាអង្គភាពមុខងារមួយ។

1. មានទំហំខុសៗគ្នា
2. មានអង្គការរចនាសម្ព័ន្ធមូលដ្ឋានរួម
3. ព្រំដែនគួរតែច្បាស់លាស់ពីកន្លែងដែលចំនួននៃចំណុចប្រសព្វជួបគ្នា ឧ. ក្នុងការចែកចាយសារពាង្គកាយ ប្រភេទដី ។ល។

វិធីសាស្ត្រនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី

ផ្តល់នូវក្របខណ្ឌដ៏មានតម្លៃសម្រាប់ការវិភាគ និងធ្វើសកម្មភាពលើការផ្សារភ្ជាប់រវាងមនុស្ស និងបរិស្ថានជុំវិញរបស់ពួកគេ។

អនុសញ្ញាស្តីពីភាពចម្រុះជីវសាស្ត្រ (២០០០) កំណត់វិធីសាស្ត្រនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីដូចខាងក្រោម៖

“វិធីសាស្ត្រនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី គឺជាយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងរួមលើដី ទឹក និងធនធានមានជីវិត ដែលលើកកម្ពស់ការអភិរក្ស និងការប្រើប្រាស់ដោយនិរន្តរភាពតាមបែបសមធម៌។ ដូច្នេះ [ការអនុវត្តវិធីសាស្ត្រនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីនឹងជួយឱ្យឈានដល់](#)

[តុល្យភាពនៃគោលបំណងបីនៃអនុសញ្ញា៖](#) [ការអភិរក្ស](#) [ការប្រើប្រាស់ដោយនិរន្តរភាព](#) [និងការចែករំលែកដោយយុត្តិធម៌](#) [និងសមធម៌នូវអត្ថប្រយោជន៍ដែលកើតចេញពីការប្រើប្រាស់ធនធានហ្សែន។](#)

វិធីសាស្ត្រប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីគឺផ្អែកលើការអនុវត្តវិធីសាស្ត្រវិទ្យាសាស្ត្រសមស្របដែលផ្តោតលើកម្រិតនៃការរៀបចំផ្នែកជីវសាស្ត្រ ដែលរួមបញ្ចូលនូវវត្តមានសម្ព័ន្ធ ដំណើរការ មុខងារ និងអន្តរកម្មសំខាន់ៗរវាងសារពាង្គកាយ និងបរិស្ថានរបស់សារពាង្គកាយនោះ។

វិធីសាស្ត្រនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីកត់ចំណាំបានថាមនុស្ស ជាមួយនឹងភាពចម្រុះនៃវប្បធម៌របស់ពួកគេ គឺជាធាតុផ្សំដ៏សំខាន់នៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីជាច្រើន ”។

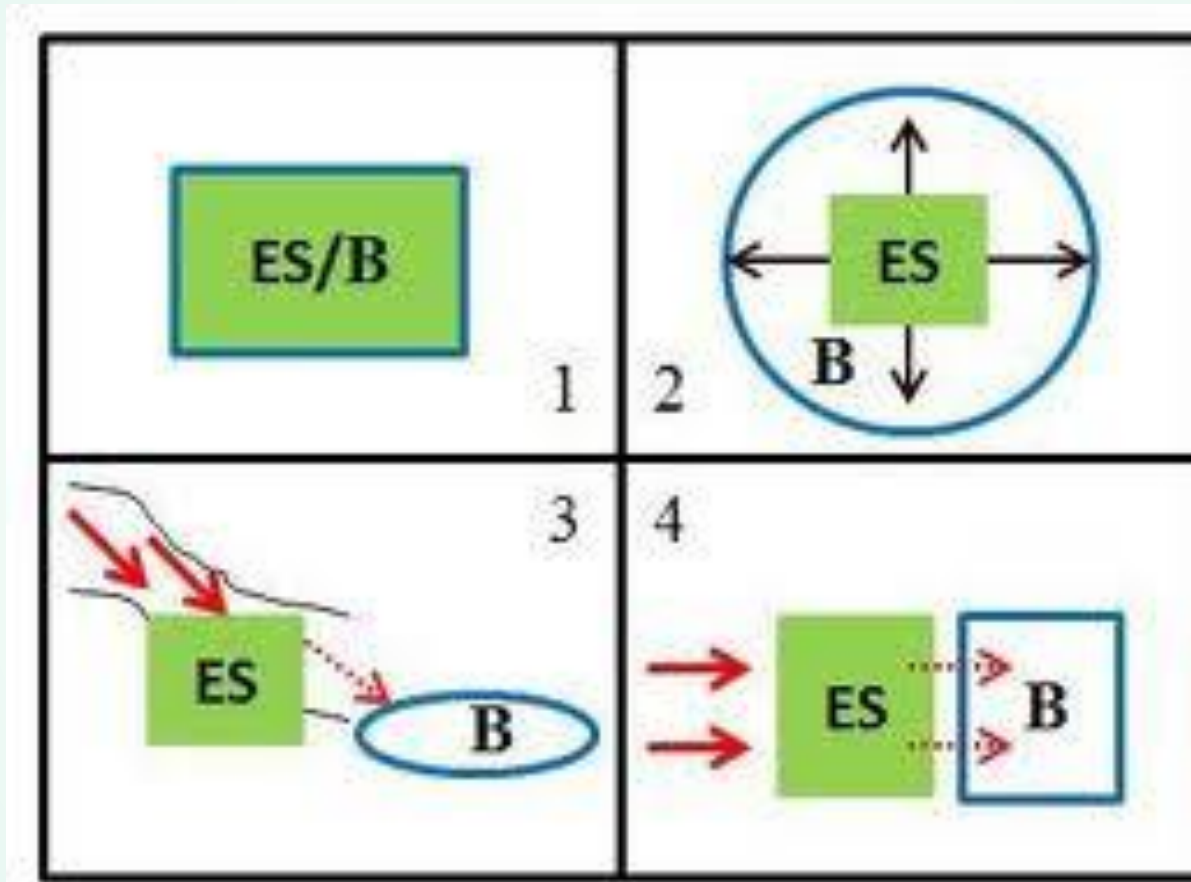
វិធីសាស្ត្រនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី

វិធីសាស្ត្រដែលព្យាយាមសម្រេចឱ្យបាននូវការប្រើប្រាស់សេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីដោយនិរន្តរភាពតាមរយៈគោលការណ៍គន្លឹះទាំងនេះ៖

1. ការគ្រប់គ្រងក្នុងដែនកំណត់ធម្មជាតិ
2. ការគ្រប់គ្រងសម្រាប់រយៈពេលយូរអង្វែង
3. ការគ្រប់គ្រងខ្នាតធំ និងខ្នាតតូច
4. រាប់បញ្ចូលគុណតម្លៃពិតប្រាកដ
5. បញ្ជាក់ពីការដោះដូរឱ្យបានច្បាស់លាស់
6. ដាក់បញ្ចូលភាគីពាក់ព័ន្ធក្នុងការសម្រេចចិត្តនានា

ទស្សនាទានគន្លឹះ៖

1. ប្រសិនបើពុំមាននរណាម្នាក់ទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ទេនោះ សេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីគឺមិនមានទេ។

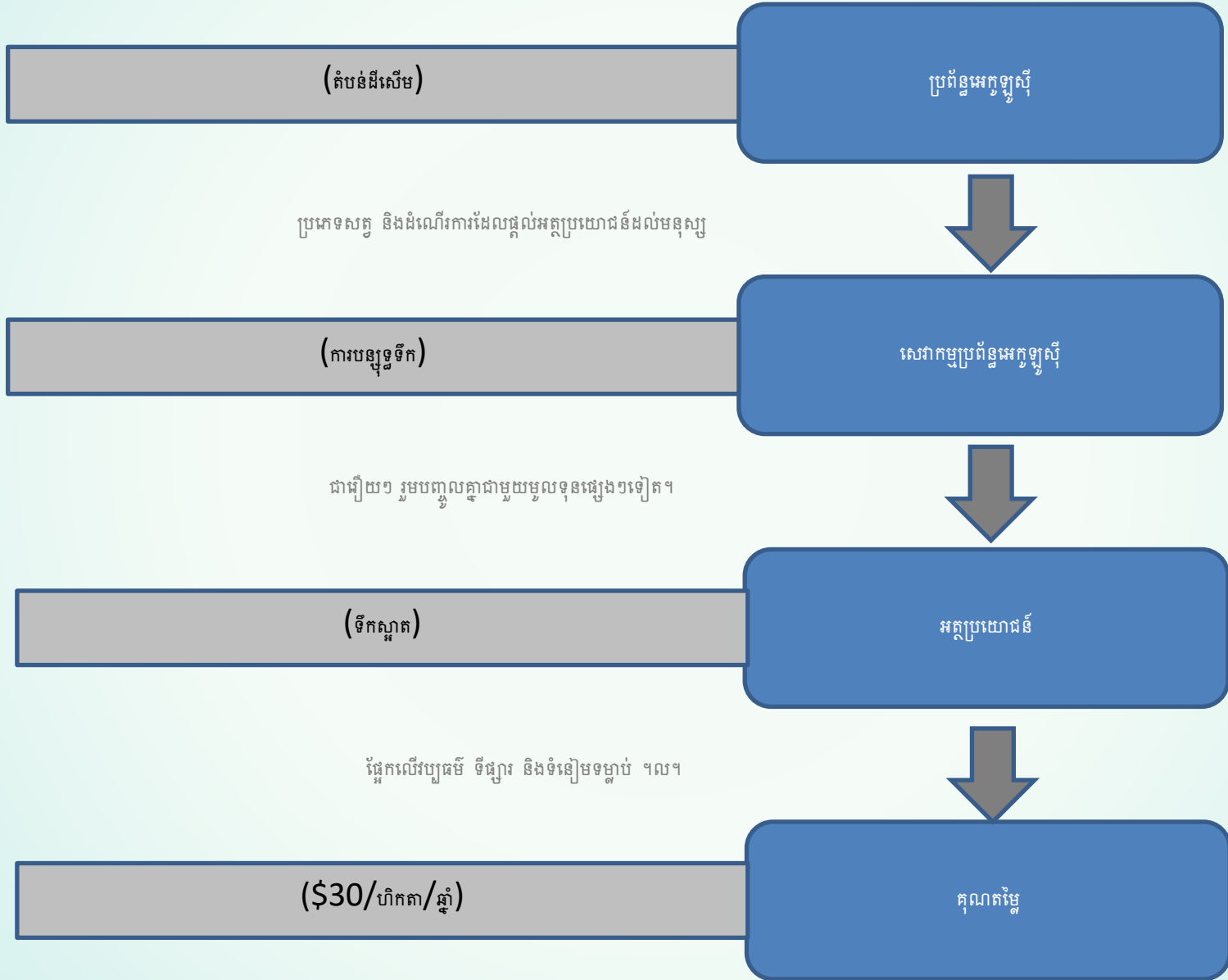

តើអ្នកទទួលបានផលនៅក្រុងណា?

ទស្សនាទានគន្លឹះ៖

1. ប្រសិនបើពុំមាននរណាម្នាក់ទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ទេនោះ សេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីគឺមិនមាននោះទេ។
2. សេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីមិនមែនជាប្រព័ន្ធអេកូដែលផ្តល់ឱ្យពួកគេទេ។ ពួកគេគឺជាអ្វីដែលប្រព័ន្ធអេកូធ្វើ

សេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី៖ ទស្សនាទានគន្លឹះទី2

ទស្សនាទានគឺ៖

1. ប្រសិនបើពុំមាននរណាម្នាក់ទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ទេនោះ សេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីគឺមិនមានទេ។
2. សេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីមិនមែនជាប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីដែលផ្តល់សេវាកម្មនោះទេ។ សេវាកម្មនោះគឺជាអ្វីដែលប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីអនុវត្ត។
3. សេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីអាចជាទំនិញសេដ្ឋកិច្ចមួយក្នុងចំណោមទំនិញសេដ្ឋកិច្ចទាំងនេះ៖ ទំនិញឯកជន ធនធានប្រើប្រាស់រួម ទំនិញគិតថ្លៃសេវា ឬក្លឹប (toll or club good) និងទំនិញសាធារណៈ

	ឯកជន (Excludable) ("ខ្ញុំអាចរារាំងអ្នកមិនឱ្យប្រើទំនិញនោះបាន")	សាធារណៈ (Non-excludable)
ប្រជែងគ្នា (Rival) "ប្រសិនបើខ្ញុំប្រើប្រាស់ អ្នកនឹងមិនសូវមានទំនិញនោះសម្រាប់ប្រើទេ"	ទំនិញឯកជន (សត្វត្រី ឈើ)	ធនធានប្រើប្រាស់រួម
មិនប្រជែងគ្នា (Non-rival)	ទំនិញគិតថ្លៃសេវា ឬក្លិប (Toll ឬ club good) (ព័ត៌មានដែលមានកម្មសិទ្ធិបញ្ញា)	ទំនិញសាធារណៈ (អាកាសធាតុប្រក្រតី)

Four types of economic goods

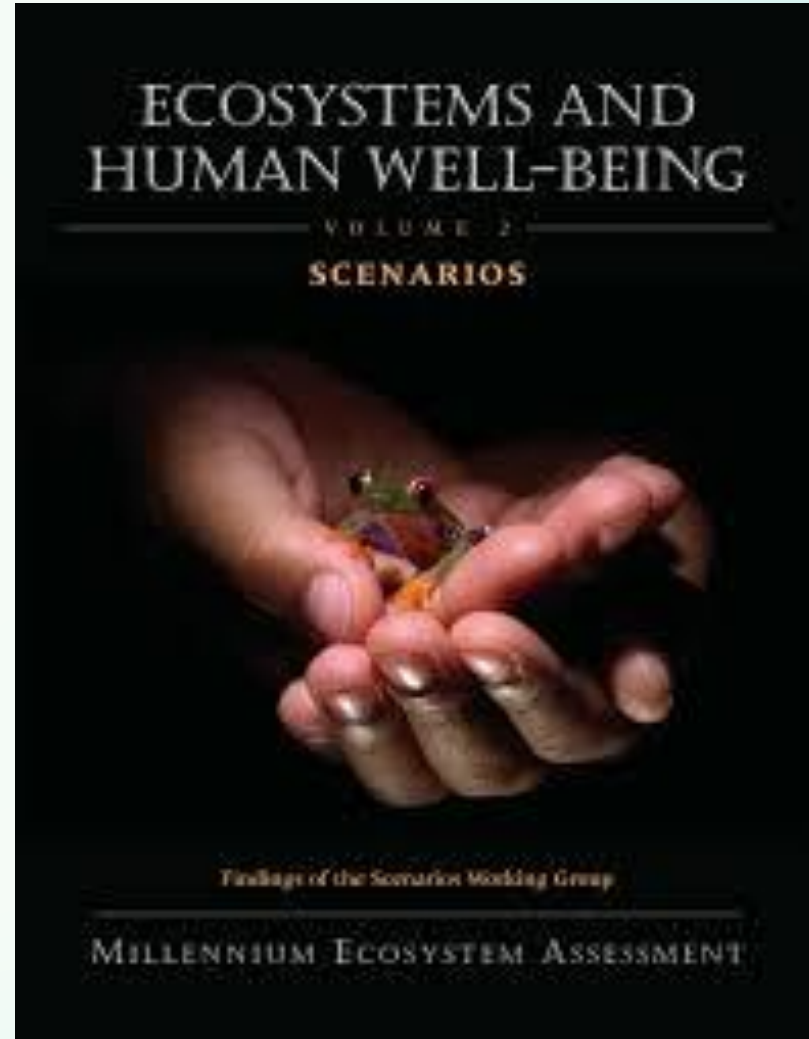
ការវាយតម្លៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីសហស្សវត្សរ៍ (MA)

ការសិក្សាដំបូងគេស្តីពីស្ថានភាពបរិស្ថានធម្មជាតិ

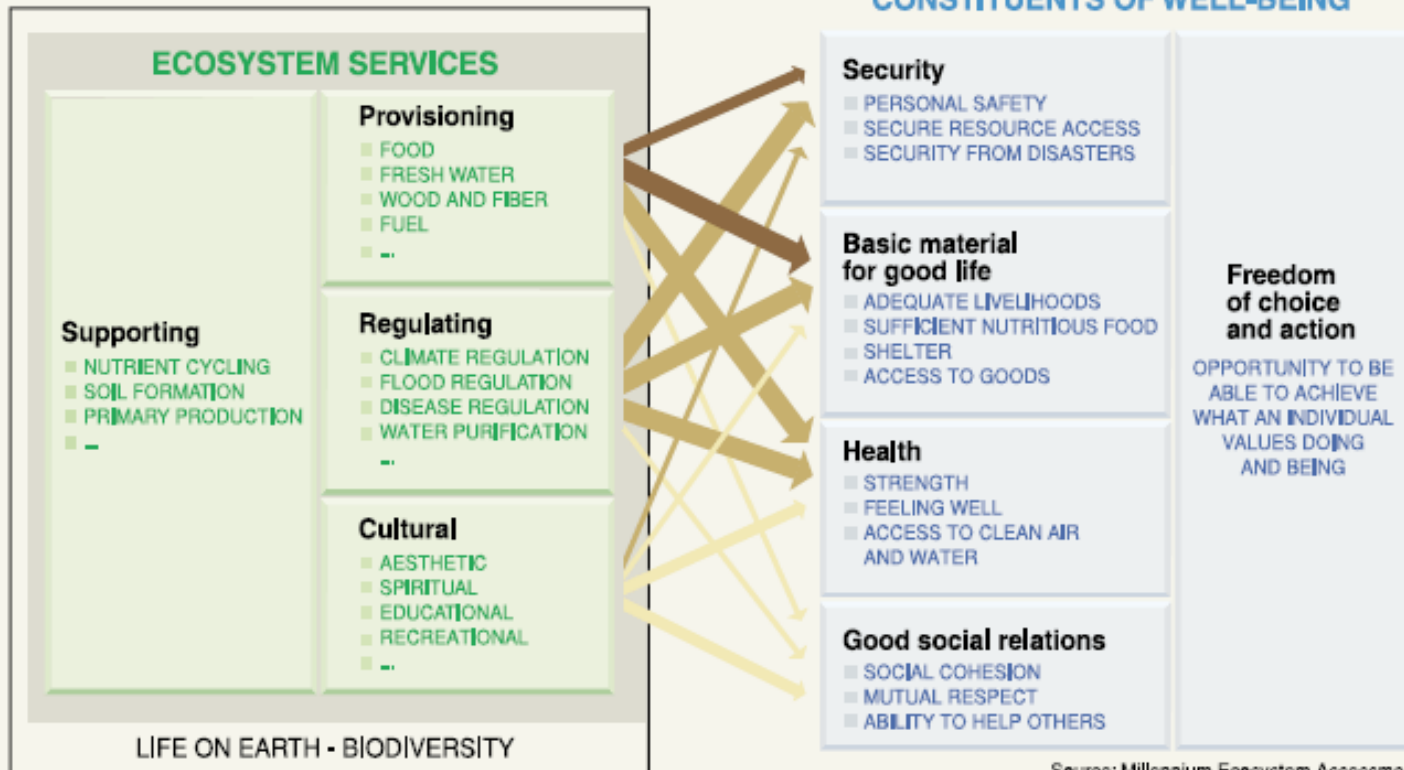
បង្កើតឡើងក្នុងឆ្នាំ2001

និយមន័យ ESS របស់ MA៖

ផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ដល់មនុស្សដែលបានមកពីប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី

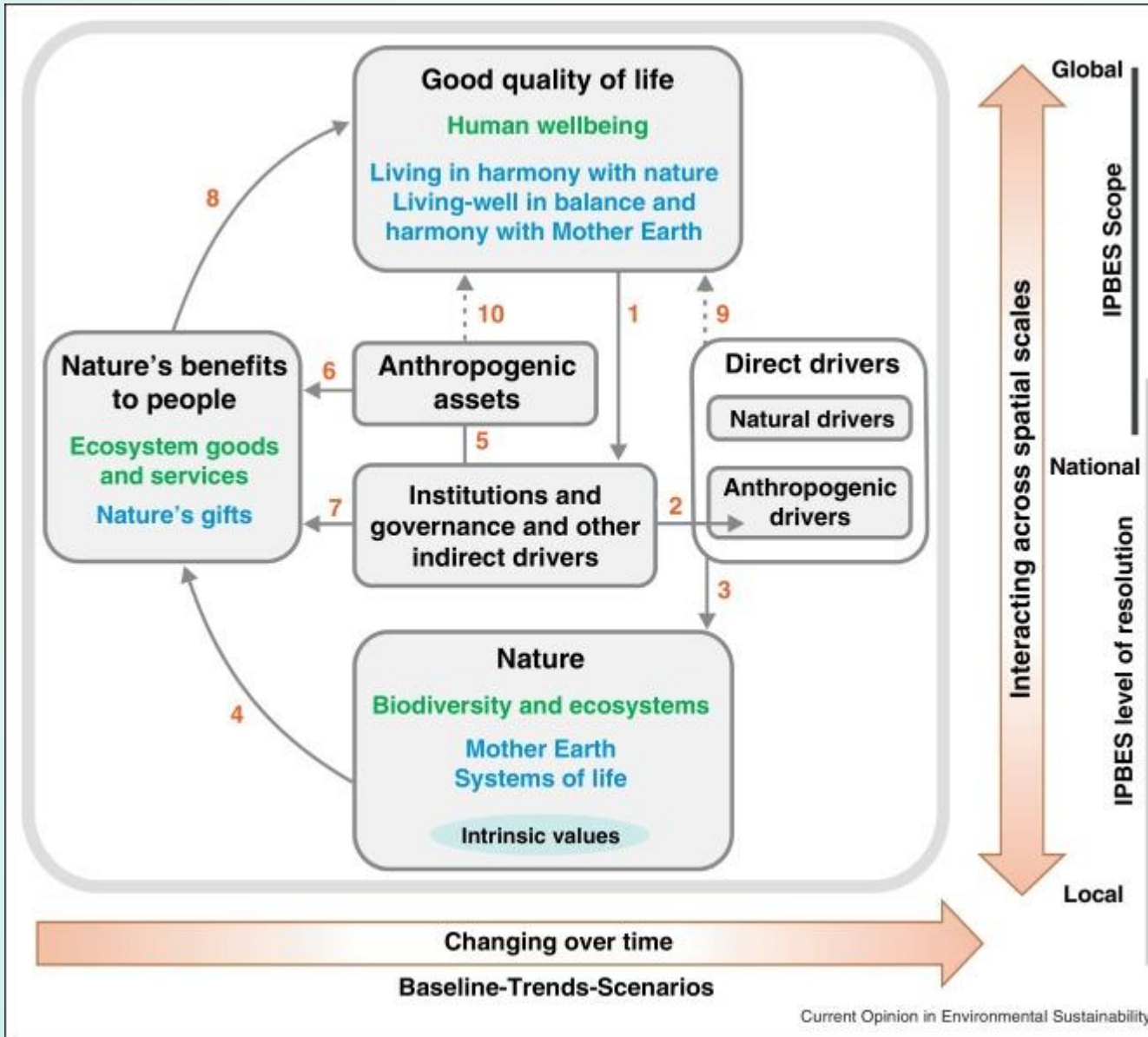

LINKAGES BETWEEN ECOSYSTEM SERVICES AND HUMAN WELL-BEING

Source: Millennium Ecosystem Assessment

វេទិកាគោលនយោបាយវិទ្យាសាស្ត្រអន្តររដ្ឋាភិបាលស្តីពីសេវាកម្មជីវចម្រុះ និងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី (IPBES)

សិក្ខាសាលាបណ្តុះបណ្តាលបណ្តាញផ្លូវហោះហើរសត្វស្លាបថ្នាក់តំបន់ស្តីពី

REGIONAL FLYWAY INITIATIVE TRAINING SERIES

ការវាយតម្លៃសេវាកម្មអេកូឡូស៊ីតំបន់ដីសើមនៅកម្ពុជា Wetland Ecosystem Services Cambodia

ថ្ងៃពុធ ១៣រោច ដល់ ១៤រោច ខែស្រាពណ៍ ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស. ២៥៦៧
រៀនពីថ្ងៃទី ១៣ ដល់ ១៤ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ២០២៣

13-14 September 2023

ការផ្តល់តម្លៃឱ្យធម្មជាតិ

ការវាយតម្លៃសេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីសម្រាប់ការអភិរក្ស/ការគ្រប់គ្រងធនធានជីវចម្រុះកាន់តែប្រសើរឡើង

បណ្ឌិត ខេលវិន អេ HEA Fellow

សាស្ត្រាចារ្យរងផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រអភិរក្ស

សកលវិទ្យាល័យ Southampton

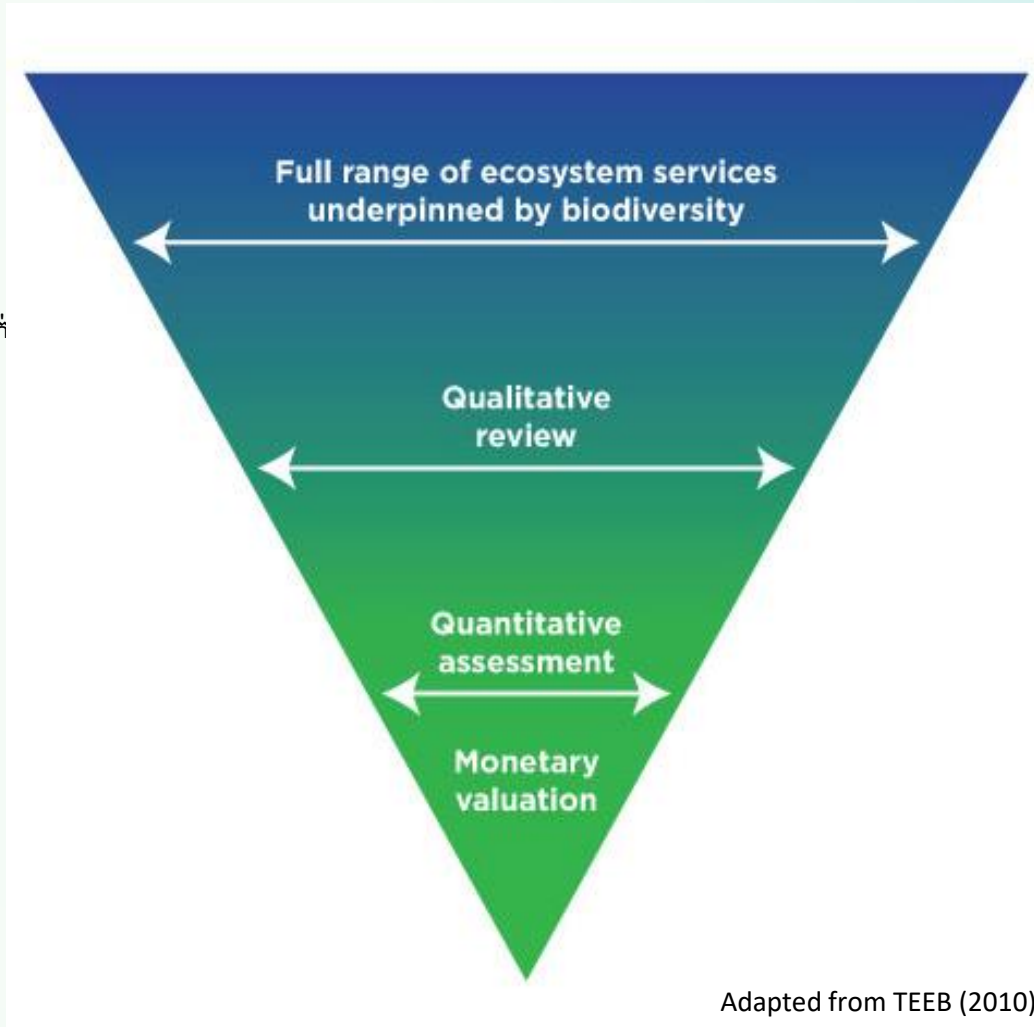
K.Peh@soton.ac.uk

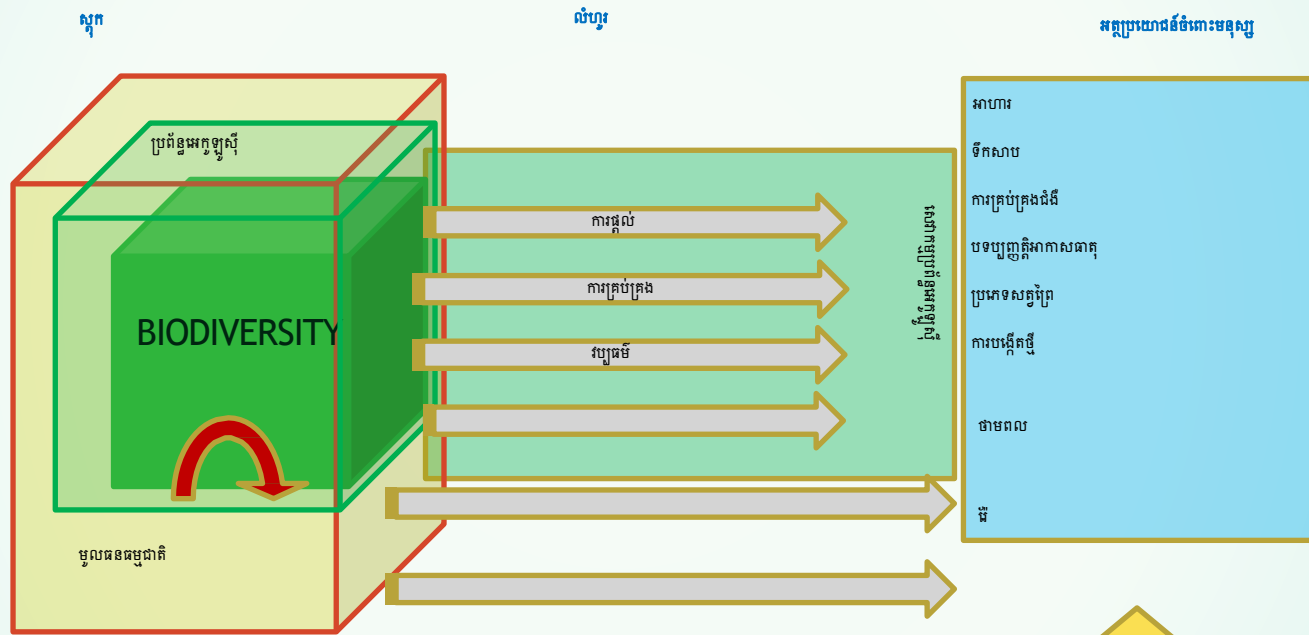
ការកំណត់តម្លៃសេដ្ឋកិច្ចស្តីពីសេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី (ES)

PRO: ជាញឹកញាប់ប្រើដើម្បីបង្ហាញពីគុណតម្លៃនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីតាមវិធីពាក់ព័ន្ធនឹងគោលនយោបាយ និងអាចចូលរួមបាន (ប្រើប្រាស់ជំរុញដល់ការសម្រេចចិត្ត)

PRO: អាចប្រើវិធីសាស្ត្រជាច្រើនដើម្បីវាយតម្លៃពីគុណតម្លៃ និងសារៈសំខាន់ដែលពាក់ព័ន្ធជុំវិញកម្រិតពេញលេញនៃ ES ដែលគាំទ្រដោយជីវចម្រុះ

CON: អាចចាប់យកបានតែតម្លៃសរុបមួយចំនួននៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី

មូលធនធម្មជាតិគឺជាស្តុក ដែលមនុស្សប្រើប្រាស់ដោយអត្ថប្រយោជន៍។ សំណុំរងនៃមូលធនធម្មជាតិនៃគឺជាប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ហើយអត្ថប្រយោជន៍នោះត្រូវបានគេហៅថាសេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី

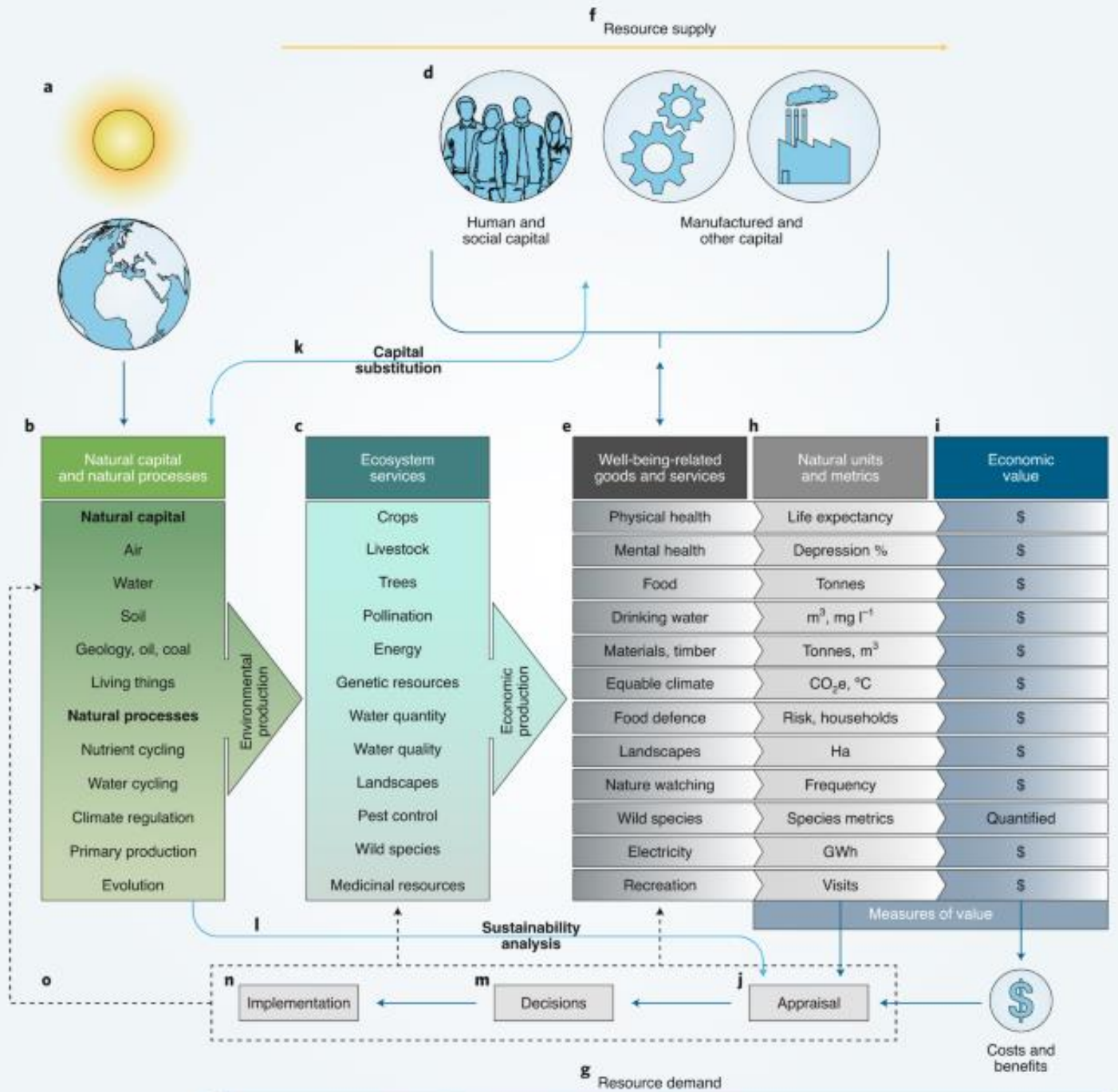
ធាតុចូលនៃមូលធនផ្សេងៗទៀត

ក្រុមខណ្ឌ

មូលធនធម្មជាតិ (Bateman

និង

Mace 2020)

សូមអរគុណ